

PERIÒDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Notícies y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy doném vuyt planas de la bonica comedia catalana de D. Ramón Bordas y Estragués, titulada,

MON DE MONAS

Acte de catalanisme

Ningú pòt negar ab justicia las altas qualitats de nostre senyor Bisbe, com no pòt negarse 'l zel que desplega en lo desempenyo de 'l sèu càrrech importantíssim y difícil. Lo Dr. Morgades a'l frente de 'l bisbat és la simpàtica personificació de la bondat y de l'amor envers los sèus diocessans: á tots escolta: procura pe 'l bè d'ells; s'interessa no sols per lo pertanyent á la part espiritual, sino á las necessitats de aquesta vida; és ver ayment de Catalunya y de totas sas glorias y tradicions, y coneixedor de las ventatjas que en cosas de la Religió poden reportarse dins de Catalunya per medi de 'l ús de 'l català en la predicació y en la ensenyansa de la Doctrina que tant convé inculcar á las nenas y a'ls nens, acaba de donar la primera de sas Instruccions pastorals relatives á aquets punts.

Es aqueix un acte que hòrra a la patria catalana y á 'l preclar é ilustre Bisbe que 'l realisa ab dret perfecte; és un acte que concilia 'l catalanisme ab la unitat espanyola; és un acte digne de 'l mes absolut elogi, fet dintre la mes gran prudencia y ab la major oportunitat; per quals circumstancias destrueix totas las erradas apreciacions de 'ls que desde la premsa y desde las Corts, y sobretot desde 'l Senat, s'han atrevit á criticarlo, reprobantlo en termes impropis de qui ostenta la alta representació senatorial.

No podem ser tildats de passió, tant perquè ja en

Agost de 1892 tenim públicament demostrada en la premsa catalanista nostra opinió favorable á la predicació catalana en nostras iglesias, com porque nostre criteri en aquest assumpto y en lo de la ensenyansa és que 's generalisi 'l ús de la llengua catalana sens deixar de banda 'l castellà que en nostre concepte han d'apèndrer tots los espanyols.

Que 'l senyor Bisbe està dintre de 'l sèu dret a 'l dictar la Instrucció pastoral tan comentada, com ho estigué a 'l fer á Vich lo mateix acte ja fa anys, queda plenament probat ab la sola lectura de 'l article 87 de la vigent llei de Instrucció publica, lo qual diu «La Doctrina cristiana se estudiará por el Catecismo que señale el Prelado de la Diócesis.»

¿Hi ha algùn altre Prelat de Barcelona que no siga 'l Dr. Morgades? No Vejis, donchs, com á ell única y exclusivament pertoca senyalar quin Catecisme ha de servir en las escuelas de 'l Bisbat. Aqueix sol article imposa á tots los mestres de la diócesis lo deber de acatar la disposició episcopal y 'ls que no ho fassin se surtirán de la legalitat. Tanta és la forsa de 'l mentat article. Y no cal donarhi voltas.

Que aqueix acte concilia 'l catalanisme ab la unitat de la patria espanyola, ho demostren tot l'esperit y la lletra de la propia Instrucció. «*En catalán—diu—debe predicarse á oyentes calalanes y en vascuence á los vascuences.* Y en altre lloch exhorta a 'ls rectors que «anuncien y hagan anunciar la Divina Palabra en catalán sin desatender, sin embargo, á aquéllos de sus feligresos que no comprendan el catalán. En punto á la enseñanza del Catecismo—continúa—los colegios que de alguna manera dependan de Nuestra jurisdicción quedan obligados á adoptar el texto catalán del de esta diócesis, sin detrimento de enseñar también si quieren á mayor abundamiento á sus alumnos el texto castellano del mismo etc... no exceptuando de esta obligación más que á los

niños de familias no catalanas, si sus padres así lo exigiesen.»

¿Vol pòtsé encara algú mes prudencia en la disposició? ¿no s' adoptan totes las midas per demostrar que 'l voler de 'l Bisbe a'l cumplir ab sa missió espiritual és ferho sense olvidarse de que és espanyol y tenint present que en lo bisbat (sobre tot en la capital) hi viuen moltes personas que per no sèr catalanas no deixan de sèr espanyolas? ¿no es això conciliar lo catalanisme ab la unitat de 'l Estat? Y sobre tot: ¿no està escrita en castellà la Instrucció? ¿y per qué hu está? Perque es un acte oficial de una Autoritat eclesiástica *espanyola*. En proba, que 'l mateix senyor Bisbe quant predica, predica en català atreyentse por cert á l' auditori.

La oportunitat de 'l document existeix, y 's comprén ent una sola consideració. Hem entrat á l' Any Sant per qual motiu s' ha mogut bastant lo sentiment religiós de 'l poble, y s' acosta Carnaval y la Quaresma en quina època, com temps de penitència, van mes feligresos á la iglesia ¿No és, donchs, ara la ocasió de que la primera Autoritat eclesiástica prepari lo conduhent á que la predicació siga lo mes fructuosa posible? Salta á la vista, y fan véurer igualment semblant oportunitat la manifestació final per la que 'l doctísim Dr. Morgades encarrega que la predicació s' porti per las vías de 'l Dogma y la Moral católicas, *sin digresiones inoportunas á la Política y á las Cuestiones sociales, materias*, — recalca, — *que solo debe tratar quien tenga reconocida autoridad de ciencia para ello*. Es dir, una advertencia oportuníssima per' que 'ls predicadors no se separin de sa missió redentora.

***

¿Cóm, donchs, un document aixís ha mogut tanta polvoreda? Primerament per la importancia que li dona la firma de 'l Dr. Morgades, veritable eminenca entre 'ls Prínceps de la Iglesia y estrella lluminosa de 'l Cel catalanista. En lloch según, perque la política corcada de 'l centralisme no té entranyas y aprofita quantas ocasions se li ofereixen per ferir las sanitosas ideas de amor patri, y després perque 'l senyor Bisbe fent ús de 'l dret que tenim tots los espanyols d' expressar nostres pensaments per escrit y per medi de la imprenta, 's lamenta en dos solas ratllas de 'l jou de 'l Centralisme que 'ns perjudica gravement.

Aixó es, lò que fét per qualsevol periodista hauria tingut poca ressonancia ó gens, ara l' ha adquirida en alt grau perque 'ls mateixos que atacan lo concepte de 'l Prelat lo consideran com una justa exclamació de tot un poble que 's plany de las desgracias causadas per governants que no li donan lo que de dret li correspon.

La Instrucció pastoral posa aquí 'l dit á llaga funesta de 'l sistema centralisador y això li dona la transcendencia de gran acte de catalanisme, digne —segons ja hem dit— de 'l mes absolut elogi y de tota alabansa, com de tot cor li tributem.

JOAN PARELLÓ Y ORTEGA

Revista teatral

Liceo.—Dimecres y dijous se donaren las funciones de clausura de temporada per 'ls dos respectius torns.

En ellas se posá *La Bohème*, interpretantla la Storchio y en Garvin, desmenyant lo paper de *Musetta* la senyora Huguet, y 'ls demés ja coneguts de nostre públich.

Lo paper de la amiga de Marcello és molt més difícil de lo que bonament sembla si 's té que ajustá á las ratllas generals de 'l carácter de la veleidosa *signorina*.

¿Comprengué nostra paysana lo personatge y enmotllá sas condicions á la presentació fidel d' aquell tipo interesant y simpátich?

No.

La senyora Huguet no és la *Musetta* de la obra de Illica y Giacosa.

Los demés artistas foren estrepitosament aplaudits.

La direcció de 'l Sr. Acerbi, molt dolenta.

No tenim recort d' haverla sentit com en aquestas dos nits.—FLORIDA.

Eldorado.—La única novedat d' aquesta setmana és l' estreno de *La señá Frasquita*, sarsuela en un acte y cinch quadros lletra de 'ls Srs. Perrín y Palacios y música del Mestre Chapí.

No agradá. Lo públich la rebé ab suma indiferencia.

Hi ha motiu.

Allí no hi busquin ni gracia, ni argument, ni intenció, perque no n' hi trobarán; no n' hi ha.

Lo Mtre. Chapí no podia lliurarse de l' influencia de las malas condicions de 'l libreto. Per aixó ha resultat un treball de pochos alientos y de poca estima pe 'l públich.

Gran-vía.—Las damas provenzales han cridat cada nit numerosa concurrencia que ha omplert la sala, 'sent aplaudidas estrepitosament per la gracia é intenció en la manera de cantar las cansonetas que s' enmotllan á sas condicions especiales de veu y de mímica.

Las demés obras representadas, conegudas de nostre públich, han omplert los cartells durant la setmana.

Se prepara l' estreno de *La sala de armas* de Vital Aza.

Si son mérit respón á 'ls informes vinguts de fora, será qüestió de calentarnos las mans aplaudint.

Per' la setmana entrant está anunciat l' estreno de *La cariñosa* de 'l Mtre. Bretón.

Testro Principal (de Gracia).—La empresa continúa fent bona campanya, y la companyia recullint bons aplausos representant melodramas de 'l repertori antich.

Han tingut efecte las funciones de benefici de 'ls primers galans, ó siga de 'l Sr. Parrenyo y de la Sra. Mena, ab las obras *La bofetada ó el honor militar* y *Serafina la devota* respectivament, haventse vist molt concorregudas, y conquistantse entusiastas aplausos los distinguits artistas.

Sería de desitjar que alternessin las obras ab produccions catalanas de 'l repertori que té la companyia que, á pesar de haverlo anunciat, per ara l' ha quedat á dèu- rer.—A.

FELICITEMLO

Dèu 'ns guardi de pensar que las següents ratllas poden servir per surtir en defensa de 'l esperit que animá á nostre Sr. Bisbe á escriure sa darrera pastoral, no: La defensa és precedida de la acusació y, fins ara, sols hem llegit quatre vulgaritats y consideracions ramplonas.

Rabons que portin la íntima convicció en demostració

de l' delict, segons lo senador Sr. Dávila, que de *lesa patria* ha comés nostre Bisbe, no n' havem llegit cap.

Diuen que la circular preconisa la separació de Catalunya ab las demás provincias d' Espanya; que propaga 'l regionalisme sens atenuants ni consideracions; que aviva 'l rostoll d' antigas respectadas épocas de nostra terra, amparantse en sa posició oficial y en l' ascendent que sa autoritat li ofereix. Res d' aixó és cert.

Lo Dr. Morgades, coneixedor com pochs de las verda-deras necessitats de nostre poble; que ha apreciat són aquelles nascudas de 'l descrehiment mes espantós que porta aparellada la perdició complerta de tot lo que dignifica y eleva á un poble, espantat á 'l véurer á son entorn la desfeta tempestat moral que brama y retruny, acut á la historial terapèutica y 'n trau d' ella lo que diu cura las enfermetats de 'ls pobles, y alló ho aplica ab ma ferma y segura y ab voluntat decidida á 'l cos de 'l pacient quasi desahuciat.

La fórmula és, ensemps que senzilla, agradable.

Se vol cosa mes senzilla que recomanar á 'ls capellans de la diócesis, usin en la trona y en la ensenyansa de 'l Catecisme la llengua catalana per ésser aquesta mes comprensible, mes fácil la persuassió en las consideracions y mes gráficas las imatges de las mateixas?

En tot lo narrat no hi veyem altra cosa, sino l' ús natural, just, d' un dret nascut de la preeminent posició oficial que ocupa 'l Dr. Morgades.

Y podem dir mes encara.

Saben cóm s' ensenya la doctrina y 's predica á Galicia, á las provincias Vascongadas, á Mallorca?... Donchs, en gallego, en vascuence, en mallorquí...

Y fentho aixís ningú ha dit «aquesta boca 's meva», ni s' ha escrit que 's volguessin separar de la espanyola nacionalitat.

Pero s' intenta ferho á Catalunya pe 'ls mateixos fins y ab los mateixos procediments que ho fan las provincias citadas, y ¡Deu 'ns valguil no sembla sino que Espanya desapareix de 'l mapa ó que 'l món s' ensorra.

Ahont és lo pás mal dat de 'l Dr. Morgades?

Y hem dit á 'l comens que la recomenació de 'l Senyor Bisbe era senzilla y agradable, podent afeir ara; y ajustada á 'ls atributs inherents á son càrrech.

Qué més agradable pot resultar que 'ls que elevin á Deu las oracions ho fassin en lo llenguatge nadiu, que surt de 'l ànima, fael y sincera expressió de 'ls sentiments de 'l cor, sens elements estranys á nostra inteligencia que tendeixen á bastardajarla, sens buscar intermediaris que traduheixquin, de manera deficient sempre, las nostras aspiracions, los nostres desitjos?

Que las oracions s' ensenyin en catalá está ja previst de fá molts anys.

Recordem que quant éram noys, en la doctrina que 'ns servia hi havia en una plana 'l catalá y en l' altra la traducció castellana, y estava autorizada pe 'l inolvidable prelat Excm. Sr. Costa y Borrás.

La part catalana ¿hi era com article de lujo? Hi era porque s' aprengué.

Altra precedent que vé en abono de la determinació de 'l Dr. Morgades.

Allavors era lo mes natural de 'l món; ara sols recordarho 's vol que siga pecaminós; atentar contra la integritat de l' Estat.

Vista, donchs, la mentada pastoral baix los aspectes que 's déu mirar, de conveniencia religiosa y l' esplendor de nostra terra, debem felicitar com felicitem, á nostre zelós prelat lo sapientíssim Dr. Morgades.

R. SANTA CLARA

Bibliografía

AVE VERUM CORPUS, *melodia religiosa para mezzo soprano ó baritono y armonium á órgano, por Cándido Candi.*

Temps feya que 'l mestre Candi no havia donat cap obra á l' estampa, enriquint y augmentant lo número ja crescut de composicions musicals que forman son catàlech.

Y ara, després de llarch paréntesis nos ha donat un *Ave, Verum Corpus*, composició religiosa de forma repesada, d' inspiració de 'l fons de 'l cor nascuda, que espresma l' essencia de tot lo gran, solemne y magestuós de

melodia mística quals notas l' ànima conmovien elevanta á 'l cel de 'l reculliment y la meditació y saturadas de filosofia que fá s' agermanin perfectament la paraula litúrgica ab sa significació indiscutible dintre la fe ab aquelles notas tan ricas de concepció com maravellament armonisadas.

Es impossible en las obras de 'l Mtre. Candi no fixar la vista en la manera peculiar, personal, propia que té, en revestir ab los recursos de l' armonia y contrapunt sas produccions conceptivas, sian religiosas ó profanas. En cada una d' ellas s' hi véu 'l derrotxe de coneximents que fan sian sas produccions las més desitjadas, estudiadas y dintre 'l circul de músichs que á la música religiosa 's dedican, discutidas.

La última és, sens cap dupte, la més distingida, donada sa manera inicial de presentarla.

Los pochs compassos que d' introducció serveixen, acusan una valentia y ensemps seguritat en los efectes armónichs, que pochs la posseheixen, donantse á conèixer com á hábil y consumat armonista.

Fins per ésser original y á 'l mateix temps fugir de la barroca consuetut que interpreta la paraula *amén* donant crits y armant tabola y gran soroll, dona, en nostre concepte, la verdadera interpretació filosòfica que 's deu donar á la paraula llatina, l' acompanya ab uns acords pausats, plens de solemnitat y d' efecte sorprenent.

La casa editorial de D. Rafel Guardia s' ha volgut lluhir en lo presentació de la obra, y ¡com hi ha moni ho ha fet, sens regateig y escatiments.—A. DE LA F.

Rápidas

LXXIII

De mañana, temprano
salí, al clarear el día,
y á su tugurio volvía
¡pobrecito! muy ufano.

Llevaba el zurrón repleto
de mendrugos y de sobras,
que logró con las zozobras
propias del que sufre aprieto.

Del nubloso firmamento
á desprenderse empezaron
densos copos que dejaron
blanco el suelo en un momento.

Del miedo á causa y el frío,
pues que la noche llegaba
y de nevar no cesaba,
sufrió su mente extravío.

.....

¡A la mañana siguiente,
encima colchón de nieve
ni sonríe, ni se mueve
aquel sér tierno, indigente!

LXXIV

Fácilmente, sin esfuerzo
de los grises nubarrones
desprende los vellones
impelidos por el cierzo.

Es la hora de la salida
del coliseo suntuoso,
donde con éxito honroso
se cantó la ópera «Aida».

Con orden, cuidado y tiento
los amigos desfilando
van por turno, desafiando
viento y nieve, nieve y viento.

Y sin sentir los rigores
de aquella gélida noche,
á sus hoteles en coche
vuelven los ricos señores.

.....

¡Al dejar la blanda cama
por la mañana los tales,
contemplan tras los cristales
el nevado panoram!

JOSÉ MARTRUS.

Saló de descans

Periódichs de Madrit detallan l' estreno de la ópera en quatre actes y cinch quadros, titulada: *Raquel*, lletra y música de 'l mestre Bretón, que tingué lloch en lo teatro Real.

Respecte á la part d' inspiració, los parers se divideixen en los dos primers actes.

Están conformes en proclamar que en lo tercer lo músich 's presenta en tota la plenitud de sa forsa creadora, revestint los personatjes ab las galas d' una inspiració sempre fresca y florida.

Los elogis unánims son pe 'l sabi orquestador que ha fet un treball admirable y digne de ésser estudiat.

Mentres esperem emitir la ratificació de 'l parer de 'ls crítichs madrilenys, rebí l' insigne mestre salamanquí la felicitació de Lo TEATRO CATALA.

—A la tarde de 'l diumenge passat tingué lloch á la sala de Concerts Colonne, de París, l' estreno d' un poema sinfónich ó *suite*, sobre motius de nostres cants populars catalans, titulat: *Catalonia*, 'sent son autor nostre compatriç 'l mestre Isaac Albeniz.

L' éxit fou indescriptible y l' autor aclamat ab entusiasme.

Rebí nostre amich la més calurosa felicitació per la manera com procura escampar, fentlas conèixer, nostras preuhadas cançons.

—A 'l teatro Eslava de Madrit també ha tingut lloch últimament, l' estreno de *La alegría de la huerta*, de 'ls Srs. Paso y García Alvarez la lletra y del Sr. Chueca la música.

La obra és de costums murcianas.

Va ésser aplaudidísima y cridats los autors mólts vegades á las taulas.

La música repetida cada número.

Las decoracions de Amalio Fernández, elogiadas Resumint: éxit complert, franch y espontáneo.

—Aviat se reuniran varios autors dramátichs per fundar una Associació que vol crear y desarrollar lo teatro católich. Hem vist lo projecte de reglament y 'l creyem molt limitat. Pot ferse més de lo que 's proposan y ara pot ser la ocasió més propicia. No desanimarse.

—Persona que pot estar ben enterada 'ns assegura que está ja resolt que la companyia de 'l teatro Catala que dirigeix lo Sr. Borrás, anirà á donar una serie de funciones catalanas á París durant la época de la Exposició universal.

—Lo Gobernador civil de Lleyda, ab sos actes contra tot lo que fa olor de regional, está fent una gran campanya (sense saberho y potser sense volerho) en favor de las ideas autonómicas.

Lo que fa és, no 'l colmo de la persecució, sino dos colmos.

Sembla impossible que qui pòt no 'l cridi á 'l ordre y á la lógica.

Cavilacions

XARADA

Ab lletra total
se posa en la imprenta,
de lo que 's compón
lo que consideran
los autors precis
per' donar á compendrer
ab gran claretat
tot lo que imprimeixen.

La ratlla *hu tres*
mòlt xiragonzeja
ó be fa rodonas

ó circunferencias
ó óvals ó elipses
ó be serpenteja,
y quant se coloca
la dos tras primera
resulta tan cursi
lo que á 'l punt llejeixes,
que mes no pòt serho
may de cap manera:
Y mes no dech dirte:
tú cavila y pensa,
que si ni aixís fentho
lo que 't dich encertas,
en lo vinent número,
ja 't treuré de penas.

X.

La solució en lo número vinent.

Imp. Pujol y C.^a - Tallers. 45. — Barcelona

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL. . . . . Ptas. 15.000.000

RESERVAS. . . . . " 9.800.634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . . . 211.278.772'82

Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. . . . . 14.471.501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64. — Barcelona

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24. — BARCELONA

Toalla FRINÈ

Son ús hermozeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borrar y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

ARXIU Y COPISTERÍA

de vers y música

Joseph Bonnin

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

JUAN AYÑÉ

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22. — BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.